

దైవైషాం సుకృతం మారాధిః । తదన్యత్రోఽభిశీగతిః । యదైవై-
షాం దుష్కృతం మారాధిః । తదన్యత్రోఽపహన్తి । బ్రాహ్మణ-
స్సం జయతి । అముమైవాదిత్యం బ్రాతృవ్యస్య సంవిద్యతే ॥ ౧౦ ॥

భవతి భవతియతే పురుషో జయత్యజయజ్ఞయత్యేకం చ ।
ఉద్ధవ్యమానం నవైతాన్తి సస్తతిరావిగ్తోఽహోఽప్రతిష్ఠాం
ప్రజాపతిర్వృత్తమ్ ॥ ౧౧ ॥

ఉద్ధవ్యమానగంశోచిష్టశోఽగ్నోఽహతాపతిబ్రాహ్మణై-
శ్వదేవమాలభతే పశ్చాత్ ॥ ౧౦ ॥ వారిః ఓమ్ ॥

తృతీయప్రపాఠకః

వారిః ఓమ్ ॥ దేవాసురాస్సంయతా అహా । తే దేవా ఏ-
జయముప్రయన్తః । అగ్నిషోమయోస్తైస్త్విసీస్తనూస్సం స్యదధతః ।
ఇదము నో భవిష్యతి । యదీనో జైష్యన్తి । తేనాగ్నిషోమూవహ-
కామతామ్ । తే దేవా విజత్య । అగ్నిషోమూవన్తే వృచ్ఛా । తే-
గ్నిమన్వవిన్దన్తుషూభస్సమ్ । తస్య విభక్తిభిస్తైస్త్విసీస్తనూ-
వారుధత ॥ ౧ ॥ తే సామమన్వవిన్దా । తమఘ్నా । తస్య య-
థాఽభిజ్ఞాయం తనూర్వ్యగృహ్లాత । తే గ్రహా అధవా । తన్ద్రో-
హాగాం గ్రహత్వమ్ । యస్తేయం విదుషా గ్రహా గృహ్యతే । త-
స్య త్వేవ గృహీతాః । నానాఽఽగ్నేయం పునరాధయే కుర్యాత్ ।
యదనాగ్నేయం పునరాధయే కుర్యాత్ । వ్యృథమేవ తత్ ॥ ౨ ॥
అనాగ్నేయం వా వ్రతత్కీయతే । యథ్సమిధస్తనూవహాత్యుహో

అర్హిర్యతి । ఉభావాగ్నేయావాఽభాగ్ స్యాతామ్ । అనాభా-
 భాగ భవత ఇత్యాహుః । యదుభావాగ్నేయావనవ్యక్తావితి । అ-
 గ్నయై పవమానామోత్తరస్సృత్ । యత్పవమానాయ । తేనా-
 భాగః । తేన సైమ్యః । బుధన్వత్యాగ్నేయావాఽభాగస్య పునా-
 నువాక్యా భవతి ॥ 3 ॥ యథా సుప్తం బ్రాథయతి । తాదృగైవ తత్ ।
 అగ్నిస్యక్తాః పత్నీసంయూజానామృచస్సుగ్ । తేనాగ్నేయగ్ం ప-
 ర్యం భవతి । ఏకథా తేజస్విసిం దేవతాముపైఠిత్యాహుః । సై-
 నమీశ్వరా ప్రదత్తా ఇతి । నతి బ్రాహ్మణాత్ । ప్రజననం వా అగ్నిః ।
 ప్రజననమేవాపైఠితి । కృతయ్యస్సంభృతసంభార ఇత్యాహుః ।
 ౪ ॥ న సుభృత్యాస్సంభారాః । న యజః కార్యమితి । అహో ఖలు ।
 సుభృత్యా ఏవ సంభారాః । కార్యం యజః । పుత్రరాధేయస్య స-
 మృద్ధ్యై । తేనోపాగ్ంశు ప్రచరతి । ఏష్య ఇవ వా ఏషః । యత్పు-
 నరాధేయః । యథోపాగ్ం శువప్తమిచ్ఛతి ॥ ౫ ॥ తాదృగైవ
 తత్ । ఉచైచస్విష్టకృతముఖ్యుః । యథా వప్తం విత్వా పా-
 నాయమితి । తాదృగైవ తత్ । ఏకథా తేజస్విసిం దేవతాముపై-
 ఠిత్యాహుః । సై నమీశ్వరా ప్రదత్తా ఇతి । తత్తథా నోపైతి । ప్ర-
 యాజానూయాజేష్వైవ విధక్తీః కుర్యాత్ । యథాపూర్వమాభ్యశా-
 గ్ స్యాతామ్ । ఏవం పత్నీసంయూజాః ॥ ౬ ॥ తదైవశ్వావరవత్ప్ర-
 జననవత్తరముపైఠితి । తదాహుః । వ్యృద్ధంవా ఏతత్ । అనాగ్న-
 యం వా పైఠిక్రియత ఇతి । నతి బ్రాహ్మణాత్ । అగ్నిం ప్రథమం

అప్యైవ బ్రహ్మణామేతే ॥ ౧౧ ॥ వాగ్దేవ వాసవ్య ప్రసవః । య
 ప్రవం వేద । క్షరతీ వాచా వీర్యమ్ । వనం వాచా గచ్ఛతి । అపీవ
 తీ వాచం వదతి । ప్రజాపతి ర్దేవేభ్యో యజ్ఞాన్వాన్యదీశత్ । స త్త-
 త్సన్వాన్వేయమధర్త । తం దేవా అబ్రువన్ । ప్రవ వావ యజ్ఞః ।
 యదాన్వైవేయః ॥ ౧౨ ॥ అప్యైవ సోత్తాన్వీతి । తేభ్యో ప్రతా ఉ-
 జ్జీతః ప్రాయచ్చత్ । తావా ప్రతా ఉజ్జీతయో వ్యాఖ్యాయన్తే ।
 యజ్ఞస్య పర్వత్యాయ । దేవతావామపిర్భాగాయ । దైవా వై బ్ర-
 హ్మణాన్వాన్వస్య చ శమల్లమపాఘ్నున్ । యద్భ్రహ్మణాశ్శమల్లమా-
 స్తీత్ । సా గాథా నారాశ్చన్ద్రోష్యధిపత్ । యదన్నస్య । సా సు-
 తా ॥ ౧౩ ॥ తస్మాద్దాయతశ్చ మత్తస్య చ న ప్రతిగృహ్యామ్ । య-
 త్ప్రతిగృహ్ణీయాత్ । శమల్ల ప్రతిగృహ్ణీయాత్ । సర్వా వా ప్రత-
 ప్త్య వాచోఽపరుద్ధాః । యో వాచపేయయాజీ । యా పృథివ్యాం
 యాఽగ్నో యా రథన్తరే । యాఽస్తరిక్షే యా వాయూ యా వామ-
 క్షేప్యే । యా దైవి యాఽఽదిత్యే యా బృహతి । యాఽశ్వు
 యామధీమః యా మవృత్తిమః । తస్మాద్వాసపేయయాజ్యా ర్హిషణః ।
 సర్వా హ్యప్త్య వాచోఽపరుద్ధాః ॥ ౧౪ ॥

ధావామతి త్రేష్ట్యాయ వేద బ్రహ్మణామేతే వాచపేయ-
 స్సురాఽఽ ర్హిషణ ఏకం చ ॥ ౧ ॥

దేవా వై యదన్తే స్వర్గోహ్యర్హ్యజ్ఞస్య నావారున్ధత । తదతి-
 యోగోహ్యర్హ్యహ్యహారున్ధత । తదతిగ్రాహ్యగామతిగ్రాహ్యర్హ్యమ్ ।

యదతిగ్రాహ్య గృహ్యంతే । యదేవానై ర్గర్హిస్తే ర్గర్హిష్ఠస్య వావరుణే ।
 తదేవ తైరతిగ్రహ్యవరుణే । పశ్యగృహ్యంతే । పాక్ష్య యజ్ఞః ।
 యావానైవ యజ్ఞః । తమూర్త్యుః పరుణే ॥ ౧౧ ॥ పర్వ ఇన్ద్రా
 భవన్తి । వృక్షధైవ యజమాన ఇన్ద్రియం దధతి । పైతృదశచాహు
 త్యా గ్రహ గృహ్యంతే । పైతృదశః ప్రజాపతిః । ప్రజాపతేరైరాప్తేః ।
 వీర్యైర్వాగ్నీష్టాతి । వృక్షధైవ యజమాన వీర్యం దధతి । ప్రాథు
 గ్నిహగ్ంశ్చ సురాగ్నిహగ్ంశ్చ గృష్టాతి । పైతృదేవ దేవానాం పర్వ
 మమన్నమ్ । యథోమః ॥ ౧౨ ॥ పైతృననుష్యాగామ్ । యథురా । పర్వ
 మేదై వాస్థా అన్నా ద్యేవావరమన్నాద్యమవరుణే । ప్రాథుగ్నిహగ్ంశ్చ
 గృష్టాతి । బ్రహ్మహో వా పైతృతేః । యథోమః । బ్రహ్మణ పవ తే
 ప్రా తేజో యజమానే దధతి । సురాగ్నిహగ్ంశ్చ గృష్టాతి । అన్నపైత్య వా
 పైతృచ్యమలమ్ । యథురా ॥ ౧౩ ॥ అన్నపైత్యవ శమలేన శమలు యా
 మానాదపహన్తి । ప్రాథుగ్నిహగ్ంశ్చ సురాగ్నిహగ్ంశ్చ గృష్టాతి ।
 పుమాన్ వై సోమః । స్త్రీసురా । తస్మిన్మునమ్ । మిథునమెవాపైత్య
 తద్యజ్ఞే శరోతి ప్రజననాయ । అత్మానమేవ సోమగ్నిస్తేస్సస్మిహో
 తి । జాయాగ్ంసురాగ్నిస్తేః । తస్మాద్వాపేయమూయముష్మిహోతే
 స్త్రియగ్ం పంభవతి । నాజపేయాభిజత్తగ్ం వ్యాస్య ॥ ౧౪ ॥ పూర్వ
 సోమగ్నిహ గృహ్యంతే । అపరే సురాగ్నిహః । పురోఽక్షగ్ం సోమ
 గ్నిహగ్ంస్థాదయతి । పుర్వాక్షగ్ం సురాగ్నిహః । పాతృపైత్యపైత్య
 విధృతైః । పవ వై యజమానః । యథోమః । అత్మగ్ం సురా ।

సోమగ్రహగంశ్చ సురాగ్రహగంశ్చ వ్యతిమతి । అన్నాద్యైవైవైవై
 వ్యతిమతి ॥ ౧౯ ॥ సంగృహ్యచక్రం సంమా భద్రోగో కృత్యైత్యాహ ।
 అన్నం వై భద్రమ్ । అన్నాద్యైవైవైవైవైవైవైవైవైవైవైవైవైవై
 త్రైత్యమలమ్ । యథురా । పాపైవై ౪౭ వైవైవైవైవైవైవైవైవైవై
 వా ఏనమైత్ర్యమలమ్ వ్యతిమతి । యథోమగ్రహగంశ్చ సురా
 గ్రహగంశ్చవ్యతిమతి । విపృచక్రం విమా పాపైవై కృత్యైత్యాహ ।
 పాపైవై
 యాజీ పూజో మేధ్యో దక్షిణ్యః । పాపైవైవైవైవైవైవైవైవైవైవై
 మైవై
 కమభియతి । ప్రతిష్ఠన్తి సామగ్రహగంశ్చ । యావదేవైవైవైవై
 సూయతే । వాసస్పద్యైవైవైవైవైవైవైవైవైవైవైవైవైవై
 గ్ం పగంస్యతి । హిరణ్యపాత్రంమధో పూర్ణం దదాతి । ప్రశ్నో
 నానీతి । ఎకథా బ్రహ్మణ ఉప హరతి । ఎకధైవ యామాన అయ్య
 స్తేజో దదాతి ॥ ౨౦ ॥

అస్త్యైవైవైవై సోమశ్చమలం యథురాహ్యపై వ్యతిమతి
 వ్యాపరణయతి సృజతి చత్వారిచ ॥ ౩ ॥

బ్రహ్మనాదినో వదన్తి । నాగ్నిస్తామా నోశ్యమ్ । పదాదీ
 వాతీర్వాతః । అథ కస్తాద్వాజపేయై సర్వై యజ్ఞక్రీతనోఽవదుశ్య
 వైవైవై । ప్రశుభితి బ్రాహ్మణాత్ । అగ్నేయం ప్రశుమాంధతే । అగ్ని
 స్తేజుమైవ తేనావదున్తి । అగ్నిగ్నోశ్యమ్ । అగ్నిగ్నో మేధావదన్తి

త్రమ్ । పారస్వత్యాఽతిరాత్రమ్ ॥ ౨౨ ॥ మూర్తుత్యా బృహతస్తాన్-
 త్రమ్ । ఏతావన్తో వై యజ్ఞక్రీరవః । తాన్పశుభిరైవావరున్ధే । ఆత్మా-
 నమేవ స్పృహోత్యగ్నిష్టామేన । ప్రాగ్రాపానాపుశ్శేయసః । వీర్యగ్ం
 జాతశినస్తాన్తేగ । వాచమతిరాతేగ । ప్రజాం బృహతస్తాన్తేగ ।
 ఇమమైవ లోకమభియత్యగ్నిష్టామేన । అస్తరితముశ్శేయసః ॥ ౨౩ ॥ సుప్తగ్ం
 లోకగ్ం జాతశినస్తాన్తేగ । దేవయానానైవ ప్రథ ఆరోహత్యతిరా-
 త్రేగ । నాశగ్ం తాపాతి బృహతస్తాన్తేగ । తేః ఏవార్యశత్ర
 ఆగ్నేయేన ప్రశునా । ఓజో బలమైన్ద్రాగ్నేన । ఇన్ద్రియమైన్ద్రేగ ।
 వాచగ్ం సారస్వత్యా । ఉభావైవ దేవలోకం చ మనుష్యలోకం
 చాభియతి మూర్తుత్యా వశమా । సప్తదశ ప్రాజాపత్యాన్పశూనా-
 లభతే । సప్తదశః ప్రజాపతిః ॥ ౨౪ ॥ ప్రజాపతేరాప్త్యే । శ్యామా
 ఏకరూపా భవన్తి । ఏవమివ హి ప్రజాపతిస్సమృద్ధ్యై । తాన్పశ్య-
 గ్నికృతానుధన్వతి । మరుతో యజ్ఞమజిఘాగ్ంసన్ప్రజాపతేః । తేభ్య
 ఏతాం మూర్తుతీం వశామాలభత । తయైవై నానశమయత్ । మూర్తు-
 త్యా ప్రచర్య । ఏతాన్థన్సంజ్ఞపయేత్ । మరుత ఏవ శమయిత్వా ॥
 ౨౫ ॥ ఏతైః ప్రచరతి । యజ్ఞస్యాఘాతాయ । ఏకథా వపాశ-
 హాతి । ఏకదేవత్యా హి । ఏతే । అథా ఏకదైవ యజమానే
 వీర్యం దధాతి । నైవారేగ సప్తదశశరావేన్ద్రైరత్ హి ప్రచరతి ।
 ఏతత్పురోదాత్యాహ్యతే । అథో పశూనామైవ చైద్రమసి దధాతి ।
 పారస్వతోర్తమయా ప్రచరతి । వాగ్నేవ సరస్వతీ । తస్మాత్సా-

తాభిరైవ నాన్ యవత్తి । ప్రవస్యాజ్జైత్యై । యకమా యవత్తివ్యా-
 వృత్త్యై ॥ ౨౯ ॥ అపాంసపాదాశు హేమన్మితి సంమాప్తిః । మధ్యా-
 నైవ నామకరోతి । అథా వృత్త్యై నానాజగం పరివ్యరః । విష్ణుశ్చ-
 మామకమతే । విష్ణురైవ భూత్యేమాన్తాకావధియతి । వైశ్వదేవో
 వై రథః । అథా వ్యక్త్యావధిర్యోరథం యాచిత్యాహ । యా ప్రవ-
 దేవతా రథే ప్రవిష్టా । తాభ్య ప్రవ వమమకరోతి । అర్కవోఽనా-
 ర్యై । అశమరథం తావకాఽప్య రథోభవతి । య ప్రవ వేద ॥ ౩౦ ॥

ప్రవదయతి వృద్ధులయతి వ్యావృత్త్యా అనార్యై ద్వైచ ॥ ౩౧ ॥

దేవస్యాహగం పవిత్రః ప్రసవే బృహస్పతీనా వాజదాతా
 వాచం జెషమిత్యాహ । ప్రవిత్రప్రసూత ప్రవ బ్రహ్మదావామూ-
 జయతి । దేవస్యాహగం పవిత్రః ప్రసవే బృహస్పతీనా వాజదాతా
 వక్ష్మిష్ఠం నాకగం యహేయమిత్యాహ । ప్రవిత్రప్రసూతప్రవ బ్రహ్మదా
 వక్ష్మిష్ఠం నాకగం రోహతి । చాత్వాత రథచక్రఽనిమితగం రోహతి ।
 అథా వా అక్షరస ఉత్తమాస్సువర్గం లోకమాయా ప్రాతాదేవ యశ-
 మానస్సువర్గం లోకమేతి । ఆవేష్టయతి । వజ్రో వై రథః । వశేణైవ
 దిశోఽభిజయతి ॥ ౩౧ ॥ వాజనాగ్ంసామగాయతే అన్నం వైవాచా అన్న-
 మైవాచరున్ధే । వాచో వష్మక దేవేభ్యోఽపాకాగ్రావత్ । తద్వచస్పతి-
 న్యావేశత్ । సైవా వాగ్వచస్పతిమ వదతి । యా ముద్దుభా । తస్మా-
 ద్ముద్దుభిస్సర్వా వాచోఽతి వదతి । ముద్దుభిష్ఠమాఘ్ను ద్విష్టమా వా

ప్రమా నాక్ ॥ 32 ॥ యా దుద్దుభా । పురమయైవవాచాఽవరాం
 వాచమవరున్ధే । అథో వాచ ప్రవ వష్మక యమూనోఽవరున్ధే ।
 ఇన్ద్రాయ పాచం వద్దతేన్ద్రం పాచం జావయతేన్ద్రో వాచమయ్యుచి-
 త్యాహ । ప్రవ వా ప్రతర్హీన్ద్రః । యోయతే । యమూన ప్రవ
 వాచమ్యుచయతి । సప్తదశ ప్రవ్యాధానాజం ధావన్తి । సప్తదశగ్ం
 స్తాత్రం భవతి । సప్తదశసప్తదశదీయన్తే ॥ 33 ॥ సప్తదశప్రజాపతిః ।
 ప్రజాపతైరాప్త్యై । అర్వాఽప్తి సప్తిరసి వాచ్యసీత్యాహ । అగ్నిర్వా
 అర్వా । వాయుస్సప్తిః । ఆదిత్యో వాజీ । ప్రతాభిరైవాప్త్యై దైవతా-
 భిరైవ రథం యునక్తిప్రస్థినాహినం యునక్తిప్రస్థినాహినై దేవరథః ।
 దైవరథమైవాప్త్యై యునక్తి ॥ 34 ॥ వాజీన్తో వాచం ధావతే కాష్ఠాం గచ్ఛ-
 తేత్యాహ । సువగో వై లోకః కాష్ఠా । సువగోమైవ లోకం యన్తి ।
 సువగం వా ప్రతే లోకం యన్తి । య ఆజం ధావన్తి । పాశ్వా
 ధావన్తి । పాశ్వేహి సువగోలోకః । చత్రస్పభిరను మన్త్రయ-
 తే । చత్వారి ఛన్దాగ్ంసి । ఛన్దోభిరైవైనాన్ధువర్గం లోకంగమయతి ॥
 ప్ర వా ప్రతేఽస్మాల్లోకాచ్ఛ్యవన్తే । య ఆజం ధావన్తి । ఉదక్ష్య
 అవర్తన్తే । అస్మాదైవ తేన లోకాన్నయన్తి । రథవిమోచనీయం
 జహోతి ప్రతిష్ఠితైర్భ్యై । ఆమా వాచస్య ప్రసవో జగన్మూదిత్యాహ ।
 అన్నం వై వాచః । అన్నమైవావరున్ధే । యథాలోకం వా ప్రత ఉచ్ఛయన్తి
 య ఆజం ధావన్తి ॥ 35 ॥ కృష్ణలంకృష్ణలం వాచస్పదభ్యై ప్రయచ్ఛతి
 యమివతే వాచం లోకముజ్జయన్తిరం పరిక్రియావరున్ధేప్రకథా బ్రహ్మ

ఉపపాదతి । పై పై యమూనా పీఠం దధాతి । దేవా వా ఏషానీశా-
 నమయే । తా బృహాపుత్రీరుద్రానయే । స నీవారాన్నిరవ్యసేత ।
 తన్నీవారాణాం నీవార్యమే । నైవారశ్చైరుర్యవతి ॥ 32 ॥ పై పై
 దేవానాం పదమమన్నమ్ । యన్నీవారాః । పురమైవాస్మాల్లవా-
 ద్యేవాపరమన్నాద్యమమరున్ధే । పురపశశరావా భవతి । పురదశః
 ప్రజాపతిః । ప్రజాపతేరాప్త్యే । ప్రితే భవతి । రుచమైవాస్మిన్దధాతి ।
 పుష్పావ్యవతి మధ్యత్యామే । బ్రాహ్మహస్త్యో వా ప్రష దేవతయా ॥
 33 ॥ యో వాచపేనేత్ర యతే । బ్రాహ్మహస్త్యే ప్రష చరుః ।
 అశ్వధ్వజేష్వరేష్వమైష్వశ్చాప భూవయతి । యమైవ తే వాం
 లోకముయన్తి । తమైవావరున్ధే । అజీశుత వనపుతయ ఇన్ద్రం
 వాం విముచ్యధ్వయతి । దురుధో విముచ్చతి । యమైవ తే వాం
 లోకవిన్ద్రయం దురుధయ ఉజ్జయన్తి । తమైవావరున్ధే ॥ 34 ॥

అధీయతి వా ప్రమా వాగ్దీయన్తే సై యనక్తి గమయతి
 య అని ధావన్తి భవతి దేవతయాన్తే చ ॥ ౬ ॥

తార్యం యమూనం పరిధావయతి । యజ్ఞో వై తార్య-
 మే । యజ్ఞేనైవైశ్చం సమర్థయతి । దర్శమయం పరిధావయతి ।
 పుష్కం వై దర్శాః । పునాత్యేవైశ్చమ్ । వాం వా ప్రమాన్తవయ-
 త్పతే । యో వాచపేనేత్ర యతే । ఏషధయే 4 లు వై వాం ।
 యజ్ఞేనైవైశ్చం పరిధావయతి ॥ ౪౦ ॥ వాచపావరున్ధే । తా
 ఏహ గుహా తావతేత్యాహ । పత్నియా ప్రవైష యజ్ఞేనైవైశ్చమ్

మృగసంచిత్యైః । సప్తదశాక్షియాసాః ధవతి । సప్తదశః
 ప్రజాపతిః । ప్రజాపతేరాప్త్యైః । నూప్తదశ్చతురశ్చర్యవతి । గౌధూ-
 మం చహంబమ్ । న వాప్తతే వ్రీహియో న యవాః । యద్గౌధూ-
 మాః ॥ ౪౦ ॥ ప్రవరువ హి ప్రజాపతిస్సమృద్ధ్యైః । అథో అముమో
 వాప్తే లోకమన్నవంతం కరోతి । వాసాధిశ్వప్తయతి । ప్రవ వై యా-
 మానః । యమ్యాపః । సప్తదశైః వాసః । సర్వాధిర్వైసం
 దేవతాధిస్సమర్థయతి । అథో అక్రమణమేవ రిభ్యతు యామా-
 నః కురుతే । సువర్గస్య లోకస్య సమప్త్యైః । ద్వాదశవాశ్రమప్ర-
 యాని జహోతి ॥ ౪౧ ॥ ద్వాదశమాసాస్సంవత్సరః । సంవత్సర-
 మేవ ప్రీణతి । అథో సంవత్సరమేవాప్త్యా ఉపరథాతి । సువర్గస్య
 లోకస్య సమప్త్యైః । దశభిశ్చేత్సరోవతి । నవవేపురుషేప్రాగః ।
 నాభిర్దశమీ । ప్రాగ్నానైవ యథాస్థానం కల్పయిత్వా । సువర్గం
 లోకమేతి । ప్రతాపదేవ పురుషస్య స్వమ్ ॥ ౪౨ ॥ యావత్ప్రాగః ।
 యావదైవాస్యాప్తి । తేన సహ సువర్గం లోకమేతి । సువర్గేవాగ్ం
 అగ్నైశ్చాహ । సువర్గమేవ లోకమేతి । అమృతా అభూమె-
 త్యాహ । అమృతమివ హి సువర్గో లోకః । ప్రజాపతేః ప్రజా
 అభూమెత్యాహ । ప్రాజాపత్యో వా అయం లోకః । అస్మాదేవ తేన
 లోకాన్నైతి ॥ ౪౩ ॥ సమవాం ప్రజాయా సం మయాప్రజేత్యాహ ।
 అగ్నిమైవైతామాశాప్తి । అప్తపుష్కన్మన్ ॥ అన్నం వా ఇయమ్ ।
 అన్నాద్యైః సప్తదశైః సమర్థయన్తి యామానమ్ ॥ ప్రతేహివామోదన్నమ్ ॥

యమామా । సాక్షాదేనైవమన్నాద్యేన సమర్థయన్తి । పురస్తాత్స-
త్యశ్చం ఘ్నన్తి ॥ ౪౧ ॥ పురస్తాత్ప్రతీచీనమన్నమద్యతే । కీర్తనతో
ఘ్నన్తి । కీర్తనతో వ్యాన్నమద్యతే । దిగ్భ్యః ఘ్నన్తి । దిగ్భ్యః ప్రవా-
స్నా అన్నాద్యమవద్యతే । శుశ్రేవో వా ప్రజ పరాబ్రుదఘ్నః ।
యో యావత్సంహతి । హిరణ్యమద్యవరోహతి । అమృతం నై-
హిరణ్యమ్ । అమృతగ్ం సువర్ణాల్లోకః ॥ ౪౨ ॥ అమృత ప్రవ సువర్ణ-
లోకే ప్రతి తిష్ఠతి । శరమానం భవతి । శతాయుః పురుషశ్చ తేన్ద్రియః ।
అయశ్చేన్ద్రియే ప్రతి తిష్ఠతి । పుష్టి వా ప్రతహ్నాపమ్ । యదజా ।
తిస్సంవత్సరస్యాన్యాపశూన్యన్తి ప్రజాయతే । బ్రహ్మజనమద్యవరోహతి ।
పుష్ట్యామైవ ప్రజననే పరితిష్ఠతి ॥ ౪౩ ॥

ప్రతిధాపయతి గోధూమా జహోతి స్వం నైతి తత్యశ్చం
ఘ్నన్తిలోకో నవ చ ॥ ౪౪ ॥

సప్తాన్నహోమాఙ్ఘుహోతి । సప్త వా అన్నాని । యావన్త్యై-
వాన్నాని । తాన్త్యైవావరున్ధే । సప్త గ్రామ్యా ఓషధయః । సప్తర్ష-
ణ్యాః । ఉభయీషామవరున్ధ్యే । అన్నస్యాన్నస్య జహోతి । అన్నస్యా-
న్నస్యావరున్ధ్యే । యద్వాజపేయయాజ్యనవరున్ధస్యాశ్నీయాత్ ॥ ౪౫ ॥
అవరున్ధే వ్యౌద్యేత । సర్వస్య సమవదాయ జహోతి । అనవరున్ధ-
స్యావరున్ధ్యే । ఒదుమ్బరేణ ద్రువేణ జహోతి । ఉగ్వాం అన్నము-
దుమ్బరః । ఉగ్ధ ప్రవాన్నాద్యస్యావరున్ధ్యే । దేవస్య త్వా ఘ్నతుః ।
ప్రసవ ఇత్యాహ । సద్విత్ప్రసూత ప్రవైశం బ్రహ్మణాదేవతాభ్యః

భిషిష్యతి । అన్నస్యాన్నస్యాభిషిష్యతి । అన్నస్యాన్నస్యావరుద్ధ్య ॥ ౪౯ ॥
 పురస్తాత్పర్యశ్చమభిషిష్యతి । పురస్తాద్ధి ప్రసీదీప్తమన్నభుద్యతే । శీర్-
 మ్నోఽభిషిష్యతి । శీర్మతో హ్యన్నభుద్యతే । అముఖాద్వ్యవ-
 ప్తావయతి । ముఖత ఏవాస్మా అన్నాద్యం దధాతి । అగ్నిస్త్యా
 సామ్రాజ్యవాభిషిష్యమిత్యాహ । ఏష వాఅగ్నిప్రవః । తేనైవైవ-
 మభిషిష్యతి । ఇన్ద్రస్య శ్వాసామ్రాజ్యవాభిషిష్యమిత్యాహ ॥ ౫౦ ॥
 ఇన్ద్రియమేవాస్మిన్నైవ తేనదధాతి । బృహస్పతేస్త్యా సామ్రాజ్యవా-
 భిషిష్యమిత్యాహ । బ్రహ్మైవే దేవానాం బృహస్పతిః । బ్రహ్మణై-
 వైవమభిషిష్యతి । నామగ్రహగంశ్చవదానీయాని చత్విరోగ్భ్యుడప-
 వారన్తి । అముమైవ తైర్లోకమన్నవత్తం కరోతి । సురాగ్రహగం-
 శ్చవదానీయాని చ వాతసృద్భ్యః । ఇమమైవ తైర్లోకమన్నవత్తం
 కరోతి । అహో ఉధయాప్యేవాభిషిచ్యతే । విచూఢం కుర్వతే వాత-
 పృతః ॥ ౫౧ ॥ ఇన్ద్రియస్యావరుద్ధ్య । అసిరుక్తాభిఃప్రాతస్సవనే స్తువతే ।
 అసిరుక్తః ప్రజాపతిః । ప్రజాపతేరాప్త్యై । వాతవతీభిర్మాఢ్యన్దినే ।
 అన్నంవై వాః । అన్నమైవావరుద్ధే । శిషిష్టవతీభిస్తృతీయసవనే ।
 యజ్ఞో వై విష్ణుః । ప్రశవశ్శిషిః । యజ్ఞ ఏవ ప్రశుముప్రతి తిష్ఠతి । బృహ-
 దస్త్యం భవతి । అస్తమైవైవగ్గం శ్రీయై గమయతి ॥ ౫౨ ॥

అగ్నియాదన్నస్యాన్నస్యావరుద్ధ్యా ఇన్ద్రస్యశ్వా సామ్రాజ్య-
 వాభిషిష్యమిత్యాహ వాతసృద్భ్యుడప్రీతి చ ॥ ౪ ॥

ప్రృషదం త్వేత్యాహ । ప్రజా వైస్యా । ప్రజానామైవై తేన
 సూయతే । ద్విషదమిత్యాహ । వనస్పతయో వై ద్రు । వనస్పతీ-
 నామైవై తేన సూయతే । భువనవనమిత్యాహ । యదా వై వసీతూ-
 నృవతి । భువనమగ్నితి వై రమాహుః । భువనమైవై తేన గచ్ఛతి ॥ ౧౩ ॥
 అప్సుషదం త్వా ఘృతవనమిత్యాహ । అపామైవై తేన ఘృతస్య
 సూయతే । వ్యోమవనమిత్యాహ । యదా వై వసీతూనృవతి । వ్యోమా-
 గ్నితి వై రమాహుః । వ్యోమైవై తేన గచ్ఛతి । పృథివిషదం త్వా-
 వరిక్షవనమిత్యాహ । ప్రమామైవై తేన భోకానాగ్ం సూయతే । రస్మా-
 ద్వాచవేయ యాజీ నకంచన పుత్యవరోహతి । అపీవహి దేవతా-
 నాగ్ం సూయతే ॥ ౧౪ ॥ నాక్షవనమిత్యాహ । యదా వై వసీతూ-
 నృవతి । నాకమగ్నితి వై రమాహుః । నాకమైవై తేన గచ్ఛతి । యే
 గ్రహః పశ్చాన్వీనా ఇత్యాహ । పశ్చాన్వీనానామైవై తేన సూయతే ।
 అపాగ్ం రసముద్వయసమిత్యాహ । అపామైవై తేన రసస్య సూయతే ।
 సూర్యరశ్మిగ్ం సమాభృతమిత్యాహ సశుక్రత్వాయ ॥ ౧౫ ॥

గచ్ఛతి సూయతే నవ చ ॥ ౯ ॥

ఇన్ద్రో వై వ్రతగ్ం హత్వా । అసురాన్పురాభావ్యసామానా-
 న్యం వ్రత్యాగచ్ఛత్ । తేషిరహః పూర్వైద్యురాగచ్ఛత్ । పితృక-
 యాన్ద్యౌగచ్ఛత్ । తం దేవాః పునరయాచ వ్రతమైవ్యం న పునరదము-
 తేఽబువ్రన్వరం వృణామహే । అథ వ్రా పునదాన్యామః । అస్మా

భ్యమైవ పూర్వైశ్చః క్రియాత్ ఇతి ॥ ౫౬ ॥ తమేభ్యః పునరదనుః ।
 తస్మాద్విత్పభ్యః పూర్వైశ్చః క్రియతేయత్విత్పభ్యః పూర్వైశ్చః క్రి-
 యోతిత్పభ్యః ఏవ తద్యజ్ఞం విష్కీర్ణయ మామానః । ప్రతను తేసామా-
 యత్విత్పీతాయ స్వధా నమ ఇత్యాహ । తితు రైవాధి సోమస్తీకమవరుణే ।
 న హి పితా ప్రమీయమాగ్న ఆప్తావ సోమస్తీక ఇతి । ఇన్ద్రియం వై
 సోమస్తీకః । ఇన్ద్రియమైవ సోమస్తీకమవ రుణే । తేనోన్ద్రీయేణ ద్విరీ-
 యాంజాయామభ్యన్న తే ॥ ౫౭ ॥ ఏతరైశ్చ బాహ్మణం పురా వా-
 ఆశ్రవసా విదామక్రణ్ । తస్మాన్తై ద్వేద్వే జ్ఞాయే అభ్యామత । య
 ఏవం వేద । అథి ద్విరీయాం జాయామన్న తే । అగ్నేయే కవ్యవాహ-
 నాయ స్వధా నమ ఇత్యాహ । యఏవ పితౄణామగ్నిః । తంప్రీణాతి ।
 త్రిసరాహుతీర్జుహోతి । త్రిర్విదధాతి । షట్కే సుపద్యన్తే ॥ ౫౮ ॥
 షడ్వా ఋతవః । ఋతూనైవ ప్రీణాతి । తూష్ణిం మేక్షూమాదధాతి ।
 అస్తి నా హి షష్ఠ ఋతుర్న వా । దైవాః వైపిత్యన్ద్రీతాః ।
 మనుష్యాః పితరోఽను ప్రపిపతే । త్రిస ఆహుతీర్జుహోతి । త్రిర్విద-
 ధాతి । షట్కే సుపద్యన్తే । షడ్వాఋతవః ॥ ౫౯ ॥ ఋతవః ఖలు
 వై దేవాః పితరః । ఋతూనైవ దేవాన్పితౄణాన్ద్రీణాతి । తాన్ద్రీతాః ।
 మనుష్యాః పితరోఽను ప్రపిపతే । సక్షృదాచ్ఛిన్నం బక్ హిర్యవతి ।
 సక్షృద్విహితితరః । త్రిర్విదధాతి । తృతీయే వా ఇతో యోకే పితరః ।
 తానైవ ప్రీణాతి । పరాజావర్తతే ॥ ౬౦ ॥ స్థ్వాహా హి పితరః । ఓష్ణ-
 యో వ్యావృత్ ఉపాస్తే । ఓష్ణభేదా హి పితరః । బ్రహ్మవ్యాచినో

వదన్తి । పాశ్యాం 3 నపాశ్యాం 3 మితి । యత్రాపీక్షియాత్ । ఇన్ద్ర-
 మన్నమద్యాత్ । ప్రమాణ్యుకస్యాత్ । యన్న పాశీక్షియాత్ ।
 అహవిస్యాత్ ॥ ౬౧ ॥ పితృభ్య ఆవృత్స్యేత్ । అవఘ్రియమైవ ।
 తన్నైవ పాశీతం నవాపాశీతమ్ । వీరం వా వై పితరః । ప్రయన్తో
 వారన్తి । వీరం వా వదతి । ద్రశాం ఛవత్తి । హరణభాద్రాహి పితరః ॥
 పితౄనైవ వైరవవయతే । ఉత్తర ఆయుష్టి లోమఛన్దీర । పితౄణాం
 హ్యేతర్హి నదీయః ॥ ౬౨ ॥ నమస్కరోతి । నమస్కరో హి పితౄ-
 ణామ్ । నమో వః పితరో రసాయ । నమో వః పితరశ్శుష్కాయ ।
 నమో వః పితరో శ్చివాయ । నమో వః పితరస్సవ్యధాయై । నమో వః
 పితరో మన్యవే । నమో వః పితరో ఘోరాయ । పితరో నమో వః ॥
 య పితస్మిన్లోకే స్థ ॥ ౬౩ ॥ యుష్మాగ్ంస్తేను । యేఽస్మిన్లోకే ।
 మాం తేను । య పితస్మిన్లోకే స్థ । యూయం తేనాం వసిష్ఠా
 భూయాస్త । యేఽస్మిన్లోకే । అహం తేనాం వసిష్ఠో భూయాస్తమి-
 త్యాహ । వసిష్ఠస్సమానానాం భవతి । య ప్తవః విద్వాన్విత్పథ్యః
 కరోతి । ప్తవైమనుష్యాణాం యజ్ఞః ॥ ౬౪ ॥ దేవానాంవా ఇతరే
 యజ్ఞః । తేన వా పితృత్పథ్యలోకే చరతి । యత్పితృభ్యఃకరోతి । స
 ఈశ్వర్యఃప్రమతో । ప్రాజాపత్యయర్చాపునరైతి । యజ్ఞో వై ప్రజా-
 పతిః । యజ్ఞేనైవ సమా పునరైతి । నప్రమాణ్యుకోభవతి । పితౄలోకే
 వా పితృభ్యఃసశ్చరతి । యత్పితృభ్యఃకరోతి । స ఈశ్వరలక్ష్మీ-
 మార్హః । ప్రజాపతిస్తావైవైతం తర్హ ఉన్నతుమకన్తాచిత్యాహ ॥

యత్ప్రకృత్యయర్చాపునరైః । ప్రకృతీరైవైతం తత్ ఉన్నయతి ।
నాన్విమాన్యతియజమానః ॥ ౬౫ ॥

ఇత్యమ్న తే పద్యన్తే పద్యన్తే పద్యా ముతవో పర్వతైః హ-
విస్త్యన్తే దీప్త్యన్తే యజ్ఞో యజమానశ్చరత్తి యత్ప్రకృత్యయర్చాః ॥ ౬౬ ॥

ధేవాసురా అగ్నిహోమయోజ్జ్వలా వై యథా దశశం దేవా
వై యన్తన్తే యగ్నిహోమయాదిహో నాగ్నిహోమో నసాన్విత్రం దేవ-
స్యాహం తాన్త్యగ్ం సన్తాన్తహోమాన్తన్తమదం త్వన్తన్తన్త్రగ్ం
హర్త్యా దశ ॥ ౬౭ ॥

దేవాసురా వాన్త్యన్తేనం తస్మాద్వాపేయయాజీ దేవస్యా-
హం వాన్తస్యాపరుద్ధ్యా ఇన్ద్రియమైవాన్త్రిక్ హోమాహోమితరః పశ్చ
వప్తిః ॥ ౬౮ ॥

హరిః ఓమ్

